

кола запрѣли, конетѣ не могатъ да изтеглятъ. Войниците махнаха конетѣ и закачиха колата на биволитѣ. Напрегнаха вратове ония малачета, изпънаха рога напредъ, завъртѣха опашки на кравай и хопъ желѣзната кола заедно съ лъскавия топъ върху нея бѣ изтеглена отъ трапа и закарана горе на върха. Рускитѣ войници се засмѣха. Стана ми драго и на мене. Мислѣхъ, че азъ послужихъ нѣщо. Храбритѣ биволчета обърнаха очи къмъ воденитѣ коне и къмъ войницитѣ и милно ги изгледаха, като кога човѣкъ извърши нѣкоя тежка работа.

Руситѣ рекоха: харашо! (харно). Тѣзи биволи ще ни свършатъ работа. — Хайде, момче, съ насъ.

Та отъ баиръ на баиръ, отъ долъ на долъ топоветѣ бѣха влачени отъ руситѣ биволи. докато бѣха изкарани чакъ на главнитѣ позиции надъ гр. Елена. Турцитѣ избѣгаха. Полето, трапищата бѣха изпълнени съ човѣшки трупове. Снѣгъ вали и той ги покрива и погребва. Тукъ-таме гледаме кучета глождатъ ржка, носъ или кракъ на умрѣлъ човѣкъ.

Замръкнахме на позицията. Руситѣ накладоха буенъ огънь и всички спахме въ дълбокия до колѣно снѣгъ. Никога нѣма да забравя това. Следъ 10 дни настѣпиха такива силни студове, щото войници и животни замръзваха въ окопитѣ. Азъ съ биволитѣ се завърнахъ въ Елена и се скрихъ въ избата на една напусната отъ стопанина кжща, дето се спасихъ отъ смъртъ.

Минаване на Балкана. — Презъ януарий 1878 год. рускитѣ войски навсѣкжде минаха Балкана при голѣмъ ледъ и студъ. Генералъ Гурко мина Орханийския проходъ и превзе София, генералъ Карцевъ премина по Троянския проходъ и превзе Сопотъ, Карлово, дето турцитѣ избили 1,000 души